

BARKODI

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
 MINISTRIA E ARSIMIT
 DHE SPORTIT
 AGJENCIA KOMBËTARE E PROVIMEVE

PROVIMI ME ZGJEDHJE I MATURËS SHTETËRORE 2014

SESIONI I

VARIANTI B

E mërkurë, 18 qershor 2014

Ora 10.00

Lënda: Biologji bërthamë

Udhëzime për nxënësin

Testi në total ka **20** pyetje.

Në test ka kërkesa me **zgjedhje** dhe me **zhvillim**.

*Në kërkesat me zgjedhje rrethoni **vetëm** shkronjën përbri përgjigjes së saktë, ndërsa për kërkesat me zhvillim është dhënë hapësira e nevojshme për të shkruar përgjigjen.*

Pikët për secilën kërkesë janë dhënë përbri saj.

Për përdorim nga komisioni i vlerësimit

Kërkesa	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Pikët										
Kërkesa	11a	11b	12a	12b	13	14a	14b	15a	15b	16a
Pikët										
Kërkesa	16b	17a	17b	18a	18b	19a	19b	20a	20b	
Pikët										

Totali i pikëve

KOMISIONI I VLERËSIMIT

1.....Anëtar

2.Anëtar

1. Në një zinxhir ushqimor, bimët bëjnë pjesë të: **1 pikë**
- A) konsumatorët e rendit të parë
 - B) konsumatorët e rendit të dytë
 - C) dekompozuesit
 - D) prodhuesit
2. Rikombinant quhen individët që rrjedhin nga: **1 pikë**
- A) kryqëmbimi
 - B) bashkimi i dy linjave të pastra
 - C) bashkimi i dy linjave të përziera
 - D) bashkimi i X me Y
3. Qeliza seksuale femërore e njeriut përmban kromozomet: **1 pikë**
- A) X
 - B) XX
 - C) X ose Y
 - D) Y
4. Sistemi parasimpatik është pjesë përbërse e: **1 pikë**
- A) sistemit nervor somatik
 - B) sistemit nervor autonom
 - C) shtyllës së trurit
 - D) hipotalamusit
5. Hormoni (ADH) sekretohet nga: **1 pikë**
- A) adenohipofiza
 - B) folikulat
 - C) trupi i verdhë
 - D) neurohipofiza
6. Funkzioni i një enzime është: **1 pikë**
- A) të kontrollojë pikat e ekuilibrit të një reaksioni
 - B) të rrisë shpejtesinë e reaksioneve biokimike
 - C) të ndryshojë drejtimin e një reaksioni
 - D) të shndërrohet në fund të reaksionit
7. Në strukturën e proteinave marrin pjesë: **1 pikë**
- A) aminoacidet
 - B) acidet nukleike
 - C) acidet lyrore
 - D) nukleotidet.

8. Glikogjeni është: **1 pikë**
- A) monosakarid
 - B) disakarid
 - C) polisakarid
 - D) triglicerid
9. Cila nga përbërjet e mëposhtme është pjesë përbërse e strukturës së acideve nukleike? **1 pikë**
- A) aminoacidi
 - B) acidi lyror
 - C) glukoza
 - D) grupi fosfat
10. Sasia më e madhe e ATP që prodhohet gjatë frymëkëmbimit qelizor sintetizohet në: **1 pikë**
- A) kreshtat e mitokondrive
 - B) matriksin e mitokondrive
 - C) citoplazmën qelizore
 - D) stromën e kloroplasteve
11. Te njeriu gishtërinjtë e shkurtër dhe flokët e drejtë janë dominant ndaj gishtërinjve të gjatë dhe flokëve të dredhur. Të dy prindërit janë heterozigotë për dy tiparet e mësipërme.
- a) Sa është mundësia që fëmija i parë i çiftit të ketë të njëjtin fenotip me prindërit? **2 pikë**
- a) Sa është mundësia që në dy lindje të njëpasnjëshme të lindin dy fëmijë me gishtërinj të gjatë dhe flokë të dredhur? **2 pikë**

12. Në një familje babai është normal, kurse nëna është daltonike.

a) Sa është mundësia që të lindë një vajzë daltonike?

1 pikë

b) Nga cili prej gjyshërve një djalë nuk merr asnjë kromozom të çiftit të seksit?
Tregoni rrugën që ndiqet për të arritur në përfundimin e saktë.

2 pikë

13. Çfarë është përshtatja rrezore? Ilustrojeni me një shembull.

2 pikë

14. Aparati tretës luan rol të rëndësishëm në shpërbërjen dhe përthithjen e lëndës ushqimore për organizmin.

a) Tregoni procesin e shpërbërjes së proteinave në aparatit tretës.

2 pikë

b) Si ndodh përthithja në zorrën e hollë?

1 pikë

15. Muskujt luajnë rol të rëndësishëm në aktivitetin jetësor të gjallesave.

a) Si ndodh tkurrja muskulore?

2 pikë

b) Cila është lënda që depozitohet në qelizën muskulore, në një organizëm në lëvizje, në mungesë të oksigjenit për një kohë të gjatë?

1 pikë

16. ADN është një strukturë e rëndësishme që luan rol në trashëgiminë e tipareve.

a) Skematizoni dyfishimin e ADN.

2 pikë

b) Pse dyfishimi i ADN është gjysmë-ruajtës?

2 pikë

17. Aparati i ekskretimit dhe aparati i riprodhimit luajnë një rol të rëndësishëm në organizëm.

a) Tregoni dy nga dallimet midis procesit të filtrimit dhe ripërthithjes që ndodhin në nefron.

2 pikë

b) Cili është funksioni i trupit të verdhë?

1 pikë

18. Sistemi nervor dhe hormonal luan një rol të rëndësishëm në unitetin dhe veprimtarinë e të gjitha sistemeve të organizmit.

a) Përshkruani çfarë ndodh me membranën e neuronit kur është në gjendje qetësie dhe të ngacmuar. **2 pikë**

b) Cili është funksioni i mielinës në qelizat nervore? **1 pikë**

19. Gjallesat krijojnë marrëdhënie të ndërsjellta ndërmjet tyre dhe me mjedisin ku ato jetojnë.

- a) Argumentoni pse numri i peshqve është më i vogël se numri i zooplanktoneve të një ekosistemi liqenor?
- b) Çfarë shpreh ligji i të dhjetit?

1 pikë

1 pikë

20. Frymëmarrja është një proces i rëndësishëm jetësor për prodhimin e energjisë.

- a) Si formohen molekulat e ujit në fund të procesit të frymëmarrjes qelizore?

1 pikë

- b) Tregoni dy dallime midis glikolizës dhe ciklit të Krebsit.

2 pikë